

המפצות, שגוף הוא מעשה ידי האדם שאין חסר רב ממנו אחר שאינו מעשה הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, וזה גרם שיחרב בית המקדש, שלא היה מעשי יהו"ה.

דרגה שמינית ביראת ה' - להיות לו בשת פנים. מי שיש לו בשת פנים שלא לעשות עברה שבאה לידו בגלל יראת הקדוש ברוך הוא, כאלו בו נברא העולם, ומשום זה בראשית יר"א בש"ת, הרי יראה עם בשת הפל אחד, ומי שאין לו בשת פנים, פרשוהו בעלי המשנה, בודאי שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני.

והפך בש"ת ותמצא שב"ת, והינו בראשית יר"א שב"ת, שלא תחלל אותה בפרהסייה, ככן אדם שאין לו בשת פנים. אוי לו למי שמחלל שבת המלכה, שהיא קדש, לעשות אותה חל, שבארוהו בעלי המשנה, כל המשתמש בכתר חלף, זה המשתמש במי ששונה הלכות, כל שכן בשבת המלכה. ועוד, בשת פנים לגן עדן, עז פנים לגיהנם. אותם שעוברים עברה ביד רמה ואין להם בשת פנים מהקדוש ברוך הוא, שנאמר בו משמים הביט יהו"ה ראה את כל בני האדם, ונאמר בו מלא כל הארץ כבודו, ונאמר בו חופש כל חדרי בטן רואה כליות ולב.

וענה קשורה ביראה, זהו שכתוב עקב ענה יראת יהו"ה. מי שיש בו יראת יהו"ה, היא מביאה אותו לידי ענה, שהיא שכינה עליונה, שיראת יהו"ה

מארי מתניתין, אין עני אלא מתורה ומן המצות, דגופא איהו עובדי ידוי דבר נש, לית חוסר סגי מניה בתר דלאו איהו עובדי דקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב (תהלים קכו א) אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, ודא גרם דיתחרב בי מקדשא, דלא הוה עובדי יהו"ה.

דרגא תמינאה ביראת יי', למהוי ליה בשת אנפין, מאן דאית ליה בשת אנפין דלא למעבד עבירה דאתי לידיי בגין דחילו דקודשא בריך הוא, כאלו ביה אתברי עלמא, ובגין דא בראשית יר"א בש"ת, הרי יראה עם בשת פלא חד, ומאן דלית ביה בשת אנפין אוקמוהו מארי מתניתין בודאי שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני.

והפוך בש"ת ותשפח שב"ת, והיינו בראשית יר"א שב"ת, דלא תחלל ליה בפרהסייה, כבר נש דלאו ביה בשת אנפין, ווי ליה מאן דמחלל שבת מלכתא דאיהי קדש למעבד ליה חול, דאוקמוהו מארי מתניתין, כל המשתמש בתגא חלף, זה המשתמש במי ששונה הלכות, כל שפן בשבת מלכתא.

ועוד בושת פנים לגן עדן, עז פנים לגיהנם, אנון דעברין עבירה ביד רמה, ולית לון בשת פנים מקודשא ברוך הוא, דאתמר ביה (תהלים לג כג) משמים הביט יהו"ה ראה את כל בני האדם, ואתמר ביה (ישעיהו ג) מלא כל הארץ כבודו, ואתמר ביה (משלי כ כז) חפש כל חדרי בטן, (ירמיה כ יב) רואה כליות ולב.

וענה קטירא בדחילו, הדא הוא דכתיב (משלי כב ד) עקב ענה יראת יי',

מאן דאית ביה יראת יי' איתי ליה לידי ענה דאיהי שכינתא עלאה,

יִרְאֵת יִי' עֵקֶב לְגִבְיָהּ, וְדָא דְרָגָא דְמֹשֶׁה,
 דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר יב ג) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ מְאֹד,
 וּבִגִּין דְּאִיהִי יִרְאָה עֵקֶב לְגִבְיָהּ, אוֹקְמוּהָ מְאִרִי
 מִתְנִיתִין, יִרְאָה מְלָה זִוְטְרִתִּי הִיא לְגִבֵּי מֹשֶׁה.
 דְּרָגָא תְּשִׁיעָא בִּירְאֵת יִי', כֹּל מָאן דְּאִית
 בֵּיהּ יִרְאֵת יְהו"ה יִתְהַלֵּל, וְכִי אִית
 לְבַר נֶשׁ לְשַׁבְחָא גְרַמְיָהּ, אֶלָּא אִיהוּ מְשׁוּבַח
 קָדָם יְהו"ה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (משלי לא ל) שֶׁקֶר
 הַחֵן וְהַכֵּל הֵיפִי וְגוֹמֵר, דָּא דָּרָא דְחִזְקִיָּהּ,
 דְּבִירְאֵת יִי' קָא אֲתִי בַר נֶשׁ לְקִיָּמָא
 תְּרִי"ג מְצוֹת, כְּחֻשְׁבֵּן בִּירְאֵת.

דְּרָגָא עֲשִׂירָאָה בִּירְאֵת יִי', אִית יִרְאָה וְאִית
 יִרְאָה, לֹא כֹּל אֶפְיָא שׁוֹיִן, אִית יִרְאָה
 דְּדַחִיל בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא בְּגִין דְּלֹא
 יִלְקָה לִיָּה בְּרִצּוּעָה, דְּאִתְמַר (דף ו
 ע"א) בַּהּ (בראשית א ב) וְהָאֲרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וּבְהוּ,
 מִסְטָרָא דְּאִילְנָא דְטוֹב וְרַע, דְּאִיהִי אֲרַעָא
 רְקֻנְיָא, שְׁפָחָא בִישָׁא, כְּגוֹוְנָא דְחַד מְאֲרַבַּע
 אָבוֹת נְזִיקִין דְּאִיהוּ הַבּוֹר, וּכְגוֹוְנָא דְבוֹר
 דְּיוֹסֶף, דְּאוֹקְמוּהוּ עֲלֵיהּ הַבְּרָה, וְהַבּוֹר רִיק
 וְכו' (בראשית לו כד). הַבְּרָה נְקָבָא בִישָׁא, בּוֹר
 דְּכוּרָא, וּבוֹר בְּגִין דְּאִיהוּ מִתְמָן, אוֹקְמוּהוּ
 עֲלֵיהּ אִין בּוֹר יִרָא חֲטָא, בְּתַר דְּלִית בֵּיהּ יִרְאֵת
 יִי'.

מָאן דְּאִיהוּ דְּחִיל מְגוּ אוֹרִייתָא דְּאִיהִי
 תְּפָאֲרַת, דְּמַנְיָה נְפָקַת, כְּגוֹן דָּא אִיהִי
 שְׁקוּלָה לְגִבְיָהּ, וּבִגִּין דָּא אִין כֹּל יִרְאָה שׁוּהָ,
 דְּהָא יִרְאֵת יִי' הִיא מְלָכוֹת דִּילִיָּהּ, כְּלִילָא
 מְכָל פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא, בְּגִין דְּאִיהִי יִרְאָה
 דְּנְפָקַת מְגוּ תוֹרָה דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא,
 דְּאִיהוּ יְהו"ה, דְּכְּגִינָה אוֹקְמוּהוּ מְאִרִי
 מִתְנִיתִין, גְּדוּלָה תוֹרָה שְׁמִבִּיאָה לְאָדָם לִיְדֵי
 מַעֲשָׂה, דָּאִי בַר נֶשׁ לֹא יַדַּע אוֹרִייתָא, וְאִגְרָא

עֵקֶב לְגִבְיָהּ, וְזוּ דְרָגָת מֹשֶׁה,
 שְׁנֵאמַר בּוֹ וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ
 מְאֹד, וּמִשּׁוֹם שְׁהִירְאָה הִיא עֵקֶב
 אֲלֵיהּ, פְּרִשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה,
 יִרְאָה דְּכַר קֶטָן הִיא לְגִבֵּי מֹשֶׁה.
 דְּרָגָה תְּשִׁיעִית בִּירְאֵת ה' - כֹּל
 מִי שֵׁישׁ בּוֹ יִרְאֵת יְהו"ה, יִתְהַלֵּל.
 וְכִי יֵשׁ לְאָדָם לְשַׁבַּח אֶת עֲצָמוֹ?
 אֶלָּא הוּא מְשַׁבַּח לְפָנֵי יְהו"ה.
 וְזִהוּ שְׁכָתוּב שֶׁקֶר הַחֵן וְהַכֵּל
 הֵיפִי וְגוֹמֵר. זֶה דוֹרוֹ שֶׁל
 חִזְקִיָּהוּ, שְׁבִירְאֵת ה' כָּא בֶן אָדָם
 לְקִיָּם תְּרִי"ג מְצוֹת כְּחֻשְׁבֵּן
 בִּירְאֵת.

דְּרָגָה עֲשִׂירִית בִּירְאֵת ה' - יֵשׁ
 יִרְאָה וְיֵשׁ יִרְאָה, לֹא כֹּל הַפְּנִים
 שׁוֹיִם. יֵשׁ יִרְאָה שְׁפוּחַד אָדָם
 מִהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא כְּרִי שְׁלֹא
 יִלְקָה בְּרִצּוּעָה, שְׁנֵאמַר בַּהּ
 וְהָאֲרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וּבְהוּ מִצַּד שֶׁל
 הַעֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע, שֶׁהִיא אֲרֶץ
 רִיקָה, שְׁפָחָה רַעָה, כְּמוֹ שְׁאֲחַד
 מְאֲרַבְּעָה אָבוֹת נְזִיקִין שֶׁהוּא
 הַבּוֹר, וְכִמוֹ שֶׁהַבּוֹר שֶׁל יוֹסֶף
 שְׁבָאֲרוּ עֲלָיו הַבְּרָה, וְהַבּוֹר רִיק
 וְכו'. הַבְּרָה - נְקָבָה רַעָה, בּוֹר -
 זָכַר, וּבּוֹר, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא מִשָּׁם,
 פְּרִשׁוּהוּ עֲלָיו אִין בּוֹר יִרָא חֲטָא,
 מֵאַחַר שְׁאִין בּוֹ יִרְאֵת ה'.

מִי שֶׁהוּא פּוֹחַד מִתּוֹף תוֹרָה
 שֶׁהִיא תְּפָאֲרַת, שְׁמַמְנּוּ יִצְאָה,
 כְּגוֹן זוֹ הִיא שְׁקוּלָה אֲלָיו,
 וּמִשּׁוֹם זֶה אִין כֹּל יִרְאָה שׁוּהָ,
 שְׁתֵּרֵי יִרְאֵת ה', הִיא מְלָכוֹתוֹ,
 כְּלִילָה מְכָל מְצוֹת הַתּוֹרָה,
 מִשּׁוֹם שֶׁהִיא יִרְאָה שְׁיִוצֵאת
 מִתּוֹף תּוֹרָה, שֶׁהוּא עֲמוּד
 הָאִמְצָעִי שֶׁהוּא יְהו"ה, שְׁבִגְלָלָה
 פְּרִשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, גְּדוּלָה
 תּוֹרָה שְׁמִבִּיאָה אָדָם לִיְדֵי
 מַעֲשָׂה, שְׁאִם אָדָם לֹא יוֹדַע אֶת
 הַתּוֹרָה וְשָׁכַר מְצוּוֹתֶיהָ, וְעַנְשִׁים

דְּפְקוּדֵיָּא דִּילָהּ, וְעוֹנְשֵׁין